

DRETS DE LES PERSONES I DRETS DELS POBLES/NACIONS

La doctrina social de l'Església es refereix a l'home tant en la seva dimensió individual com en la social. A partir d'aquesta segona dimensió s'origina la qüestió dels drets dels pobles, ja que la societat o les societats són conjunts de persones i els pobles són una de les especificacions dels conjunts personals.

Aquesta afirmació és bàsica per aprofundir el nostre tema. I ho és perquè la seva recta comprensió i explicació evita tant l'extrem individualista, que oblida l'aspecte social, com la dimensió col·lectivista que pretereix el vessant individual.

En l'exposició oral d'aquest tema sovint es planteja la pregunta següent: "què som més: individuals o socials?" I les respostes espontànies palesen que la tensió no és merament imaginària. A partir dels diversos tarannàs, procedències o formacions rebudes, no solen predominar les posicions equilibrades, sinó les que accentuen una dimensió en detriment de l'altra.

El pensament social cristià té bona cura de fer-ne la síntesi equilibrada i aquí rau la seva especificitat, la seva originalitat: com un avió se sosté des de l'equilibri de les seves dues ales, així el missatge social cristià viu i progressa des de la comprensió de l'home com a un ésser cent per cent individual i cent per cent social. Notem-ho: no és un ésser cinquanta per cent individual i cinquanta per cent social, sinó que és cent per cent ambdues coses en recíproca potenciació.

És des d'aquesta convicció que, Pius XII l'any 1953 ja afirmava que el *dret de gentes* (és a dir el dret dels pobles) és dictat per la natura.

I Joan Pau II, en la seva encíclica *Sollicitudo Rei Socialis* n. 33, (1988) afirmava que "el camp dels drets de l'home s'ha estès als drets dels pobles i de les nacions".

El mateix Papa, en el discurs emblemàtic adreçat a l'ONU en el cinquantè aniversari de la seva fundació, el dia 5 d'octubre de 1995 es referia a la tensió entre *particular* i *universal* immanent a l'ésser humà. I afegia: "La naturalesa comuna mou els homes a sentir-se, tal com són, membres d'una única gran família. Però, per la concreta historicitat d'aquesta mateixa naturalesa, estan necessàriament lligats d'una manera *més intensa* a particulars grups humans; en primer lloc la família, després els diversos grups de pertinença, fins al conjunt del respectiu grup ètnico-cultural que, no casualment indicat amb el terme «nació», evoca el «néixer», mentre que, indicat amb el terme «pàtria» («fatherland»), evoca la realitat de la mateixa família. La condició humana és posada així entre aquests dos pols –la universalitat i la particularitat– en tensió vital entre ells; una tensió inevitable, però singularment fecunda, si és viscuda amb equilibri serè. Sobre aquest fonament antropològic es basen també «els drets de les nacions», que no són altra cosa que els «drets humans» considerats en aquest específic nivell de la vida comunitària."

La consideració dels drets humans al nivell col·lectiu porta, d'una banda, a postular el dret dels pobles i de les nacions a viure, a la pròpia identitat i al desenvolupament, a elegir la seva manera de pensar i de viure junts, a elegir el règim polític propi i les autoritats pròpies i, de l'altra, a percebre que només en *la cultura dels drets* és possible el desenvolupament dels pobles, ja que quan les aspiracions profundes no són satisfetes, les conseqüències poden ser devastadores. La pau exigeix un

desenvolupament constructiu d'allò que distingeix els homes en tant que individus i en tant que pobles i que representa la seva identitat.

El conjunt de pobles del món conformen un mosaic complex i variat de cultures, cada una de les quals es distingeix pel seu desenvolupament històric particular i respon a una forma d'autoexpressió del poble a la qual pertany. És a través d'elles que cada un dels membres d'un poble adquireix respectivament un sentit d'identitat nacional i desenvolupa l'amor al seu país: es tracta de valors que cal promoure amb respecte i solidaritat amb el conjunt de pobles de la terra.

Malauradament, així com els drets humans són conculcats massa sovint en el nostre planeta, també ho són els drets dels pobles. La Doctrina social de l'Església insta les persones i els pobles a dirimir els conflictes a través del diàleg, la negociació i, quan fa el cas, també amb el perdó.

Aquestes reflexions, fetes des de l'òptica del pensament social cristià s'emmarquen en la nostra realitat social més immediata la del poble de Catalunya, al qual pertanyem. A partir d'aquesta realitat, som instats a prendre consciència del que ella representa i a promoure i defensar els drets i deures inherents a la dita pertinença.

Antoni M. Oriol